

כי תצא (229)

כוחה של אשה

וְלִקְחָתָ לָךְ לְאִשָּׁה (כא, יא)

לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע (רש"י)

המילים "לא ואלא" נראות לכאורה כמיותרות, הרי יכלו חז"ל לומר בקצרה "דברה תורה כנגד יצר הרע"? הנה הגמרא (מסכת יבמות דף סג:) מספרת על רבי חייא שאשתו היתה מצערת אותו שאלוהו תלמידיו, מדוע אינו מגרשה, אמר להם: "דיינו שמגדלות את בנינו, ומצילות אותנו מן החטא". נמצאנו למדים, שעיקר זכותה של האשה הם ב' דברים: א) שמגדלות את בנינו לתורה, ב) ומצילות אותנו מן החטא. והנה בפרשה זו מדובר באדם שלוקח לו אשה "יפת תואר", וכבר דרשו חז"ל מדוע נסמכה פרשת "בן סורר ומורה" לפרשת "יפת תואר", לומר לך שאדם שלקח אשת יפת תואר, סופו לצאת ממנו בן סורר ומורה, נמצא המעלה של אשת יפת תואר, הוא רק שמצילה את האדם מן החטא, אבל המעלה שמגדלת בנינו לתורה, לא שייך כאן, שהרי הבן יוצא בן סורר ומורה, לכן דקדקו חז"ל בלשונם הזהב לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר, שכל מעלתה רק כנגד יצה"ר ולא כנגד המעלה שמגדלות בנינו לתורה.

מעינה של תורה בשם "תפארת יהונתן"

פִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה (כא, יח)

בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב, דרוש וקבל שכר (סהנדרין עא.)

תמה רבינו בחיי: מפני מה הוצרכה התורה להודיע ולכתוב מה שלא היה ומה שלא ינהג לעתיד? וכתב שם הרשב"א, שזה מחכמת התורה ללמד דעת העם עד היכן גדול חיוב אהבת השי"ת, שהרי אין לך אהבה חזקה בעולם כאהבת האב והאם לבן, וכיון שעובר הבן על מצוות ה' חייבים הם שתגבר בקרבם אהבת השי"ת על אהבת בנם, עד שהם עצמם צריכים להביאו לבית דין לסקילה. ועל זה אמרו דרוש וקבל שכר. ומוסיף על כך בספר "שמי ושם אבות": בעל ה"אגלי טל" ביאר בהקדמתו את דברי הגמרא (סוטה לז.) שכל מצוה ומצוה נכרתו עליה ארבע בריתות, ללמוד ללמד לשמור ולעשות. דהיינו שללמוד וללמד הוא מחלקי המצוה. ועל כן כל מעלות שיש במצוה יש בלימוד אותה מצוה, וכשם שמצות שבת שקולה כנגד כל המצוות כן לימוד הלכות שבת שקול כנגד כל המצוות. וא"כ יש לומר כי כאן בפרשת בן סורר ומורה שלא היה ולא עתיד להיות, שאין בו החלק של עשיית המצוה אלא רק חלק של הללמוד וללמד בהלכות בן סורר ומורה, הרי רק בלימוד פרשה זו יש הסגולה של מסירות נפש בהקרבת אותה אהבה שיש לאב ואם כלפי הבן לאהבת השי"ת. וזהו

"דרוש וקבל שכר", היינו אותו שכר של מסירות נפש שיש בדין בן סורר ומורה. ספר "שנים מקרא"

לֹא תִחְרַשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יִתְדּוּ (כב, י)

"שור" היינו מדרגה גבוהה, פירושו של "שור" הוא: הבטה מלמעלה, ואילו "חמור", מרמז על החומריות שבאדם, יש בני אדם שעובדים את השם יתברך בתורה ובתפילה, ואף על פי כן שטופים הם בחומריות ובתאוה, לפיכך אמרה תורה: "לא תִחְרַשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יִתְדּוּ", לא יתכן לעבוד את השם יתברך במדרגות גבוהות ובחומריות בבת אחת. אם נפשך שואפת למדרגות, שומה עליך לכבוש את החומריות ולשבור את המידות. מאור השמש

גְדֻלִּים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אֲרַבְעַת פְּנֵיפּוֹת פְּסוּתָהָ אֲשֶׁר תִּכְסֶּה בָּהּ (כב, יב)

בזמן שמתעטפים בטלית, מברכים ברכת "להתעטף בציצית". נשאלת השאלה, הרי הציצית נמצאת על "כנפי כסותך, אשר תכסה בה", כלומר על הטלית, ונמצא שמתעטפים בטלית, לא בציצית, ומדוע הנוסח הוא "להתעטף בציצית" ולא "בטלית"? יש לומר שהרי הציצית דרכן להיות תלויות סמוך לקרקע, ולכן דוקא עליהן מברכים, כי הן היותר שפלות, מי שנמצא למעלה עליו לא מברכים! ומתוך האור השם "רבי יחזקאל מקוזמיר"

וְעָנְשׂוּ אֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְנָתְנוּ לְאָבִי הַנֶּעְרָה פִּי הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל (כב, ט)

יש לדקדק שינוי הלשון, דבכל הפרשה נאמר נערה חסר ה' "נער", ואילו כאן נאמר "נערה" מלא? יש לומר: מצאנו תוספת ה' באשה נשואה שנקראת על שם בעלה, דאם הוא חכם נקראת חכמה, אם הוא עשיר נקראת עשירה, ואם חסיד היא נקראת חסידה, נמצא שה' הוא סימן החיבור של אשה לבעלה ע"י נישואיה, ולפי"ז יש ליישב דבכל הפרשה שהבעל רוצה לגרשה כתבה התורה "נער" חסר ה', כיון שאין ביניהם שום חיבור, שהרי הוא רוצה לגרשה, אבל כאן דאיירי לאחר שנתברר שהוציא שם רע, ונאמר "לו תהיה לאשה....לא יוכל שלחה כל ימיו", לכן נאמר "נערה" עם ה', שהרי היא אגודה אצלו כל ימיו שאינו יכול לגרשה. "תכלת מרדכי"

עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְמוּ אֶתְכֶם בְּלֶחֶם וּבַמַּיִם ... וְאֲשֶׁר שָׁכַר עֲלֶיךָ אֶת בְּלֶעֶם בֶּן פְּעוֹר (כג, ה)

שתי תביעות נתבעו עמו ומואב, האחת על שלא קידמו את ישראל בלחם ובמים ולא נהגו במידת דרך ארץ,

הרע, עד שהקב"ה לא המתין איתו עד שיגיעו בני ישראל לביתם וישבו על אדמתם, אלא עוד בהיותם בדרך העניש את מרים! **ספר "להתעורר באהבתך" בשם החפץ חיים**

הלכה: חודש אלול, ימי הרחמים והסליחות

חודש אלול נקרא חודש הרחמים והסליחות, ואכן עיקרו של חודש זה, הוא הכנה לקראת הימים הנוראים ראש השנה ויום כיפור, וע"כ נתקנו בו כמה מנהגים הנהוגים בכל תפוצות ישראל שעל ידי זה נתעורר ונשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך שמו, כגון: תקיעת שופר ואמירת סליחות. וכתבו חכמינו ז"ל כי חודש זה נבחר לכך משום שימיו הם ימי רצון, והקב"ה ממתין לכל יחיד מישראל שישוב בתשובה שלימה, וימים אלו כבר נקבעו לימי רצון כשמשה רבינו עלה לשמים בשנית לאחר ששבר את הלוחות הראשונות בכדי לקבל ולהוריד את הלוחות השניות. **ספר "הרת עולם"**

פתגם: המביט לחטאי עצמו לא יראה את של זולתו

ספר "שמחלה"

תקירה: אין עונשים מן הדין: שלשה צדדים: שמא מגיע לו עונש חמור יותר, או שמא יש פירכא לקל וחומר, או שכך נמסרה המידה קל וחומר. (מהרש"א סנהדרין סד: חמור יותר, הליכות עולם: פירכא. רא"ם פרשת שמייני: כך נמסרה המידה) **ספר קובץ יסודות וחקירות**

סיפור: פרשיות השבוע: סוחר ידוע נסתבך בעסקיו

והגיע עד סף פשיטת רגל, נאנח במר נפשו ואמר נבוך: אני לא אדע באיזו פרשת השבוע אנו עומדים, החיים מלמדים אותי פרשת: **"כי תצא למלחמה"** על קיומך, אשתי מלמדת אותי פרשת **"בלק"**, הממון, **"וילך"** העסקים, **"נצבים"** השטרות, ומלבד זה אני צפוי גם ל**"וישב"**

ספר "חזר וחלק" חלק ג'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, סשא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'יות בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, פייגא אולגה בת ברנה, יוסף בן מייכה, רבקה בת ליוה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זרע של קיימא להניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'וליה יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים.

השניה, ששכרו את בלעם בן בעור לקלל את ישראל ולהאבידם. ותמיהה גדולה היא, הכיצד באים אנו לדרוש מרוצחים אלו, שביקשו ע"י בלעם להאביד אומה שלימה ובסופו של דבר החטיאום וגרמו למגיפה גדולה, שיתנהגו בדרך ארץ. וכי לא די בתביעה של מעשה בלעם, עד שיש צורך להוסיף שגם דרך ארץ לא היה להם. ברם באמת שתי התביעות, ענין אחד הם, עיקר הטענה היא **"על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם"**. אך אם יבואו להצדיק עצמם ולומר, שלא היה להם די ממון כדי להספיק לחם ומים לאומה שלימה, ניצב מעשה בלעם ומוכיח את שקריהם, וכי מנין היה להם ממון כה רב לשכור את בלעם הרשע, לקלל את ישראל ולהחטיאום! **"טללי אורות" בשם מגרי מדובנא**

מוצא שפתיה תשמר ועשית פאשר נדרת (כג. כד)

מפרש ב**"עשרה למאה"** (להמגיד מוואדיסלאו), כי דרך האדם שנודר בהתלהבות גדולה, וגומר בדעתו לקיים נדרו. אמנם לאחר מכן קורה שמתקרר ומתחרט על מה שנדר, ואף אם אמנם יתן מה שנדר, אבל בעצלות בלי חשק כזה שהיה לו בעת שנדר. אולם אין דעת המקום נוחה מאיש כזה, אלא צריך שיקיים את נדרו באותה התלהבות שהיתה לו בעת שנדר. וזה שנאמר: **"מוצא שפתיה תשמר ועשית פאשר נדרת"**, אמרה התורה, ידעתי שמוצא שפתיה תשמור ועשית כאשר נדרת, אמנם שואל אני ממך **"ועשית"** בחשק כזה **"פאשר נדרת"**. **ספר "גדיל תורה"**

זכור את אשר עשה ה'... למרים בדרך פצאתכם ממצרים

(כד, ט)

זכירת עונשו של מרים נועד על מנת להראות לנו עד כמה חמור עוון לשון הרע, ולהרתיענו מפניו. וצריך ביאור, מדוע מדגיש הכתוב שעונשו של מרים ניתן לה **"בדרך"**, וכי ישנה משמעות למקום שבו ניתן העונש, בדרך הלון או בדרך חזור? ה**"חפץ חיים"** מיישב באמצעות מעשה שהיה עד לו: היה פעם ברכבת, ובמהלך הנסיעה הבחין באשה שקמה לסגור את החלון, מכיון שהיה לה קר. לא חולפות שתי דקות, והנה קמה בתה של אותה אשה, נגשת אל החלון ופותחת אותו לרווחה. **"את רואה שקר לי"** אומרת האם, **"למה את פותחת את החלון?"** **"כי לי חם"**, עונה הבת בחוצפה! קמה שוב האם ממקומה וסוגרת את חלון, וכשהתיישרה במקומה התרוממה החוצפנית ופתחה. לאחר שחזר הענין על עצמו בשלישת, אמרה האם לבתה: חכי, תיכף נגיע הביתה, ואז תראי כבר מה שתקבלי ממני. התבונן ה**"חפץ חיים"** במחזה שנגלה לנגד עיניו והרהר לעצמו: מה רצה הקב"ה ללמד אותי בכך? שבדרך לא מענישים, אלא א"כ מדובר במקרה חרום המחייב תגובה באופן מידי. זוהי הסיבה שהקב"ה מדגיש לנו מסיים החפץ חיים: **"זכור את אשר עשה ה'... למרים בדרך"**. צא ולמד עד כמה חמור עוון לשון

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל ענייני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr